

พ ร ะ อ ร ี ย เ จ้ า

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ธรรมอื่นแม้อย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นเหตุ
ให้หมู่สัตว์ถูกธรรมนั้นหุ้มห่อ แล้วท่องเที่ยวไปสิ้นกาลนาน
เหมือนหมู่สัตว์ผู้ถูกโมหะหุ้มห่อแล้ว ไม่มีเลย ส่วนพระอริย-
สาวกเหล่าใด ละโมหะแล้ว ทำลายกองแห่งความมืดได้แล้ว
พระอริยสาวกลเหล่านั้นย่อมไม่ท่องเที่ยวไปอีก เพราะอวิชชา
อันเป็นต้นเหตุแห่งสงสาร ย่อมไม่มีแก่พระอริยสาวกเหล่านั้น

พระอริยเจ้า

๕๐๖

การดำเนินชีวิตให้อยู่รอดปลอดภัยในสังสารวัฏ จะต้องรู้เท่าทันอัสวกิเลส รู้ว่าสิ่งใดเป็นบุญสิ่งใดเป็นบาปอกุศล แล้วดำรงตนให้อยู่ในเส้นทางแห่งบุญ เส้นทางแห่งความดี ความไม่รู้เป็นอันตรายอย่างยิ่งต่อชีวิต เพราะถ้าไม่รู้สิ่งเหล่านี้แล้วจะทำให้พลาดพลั้งไปทำบาปอกุศล ทำให้ชีวิตมัวหมอง เมื่อไม่รู้ก็ต้องแสวงหาผู้รู้ เข้าไปสอบถามในสิ่งที่สงสัย และที่สำคัญคือต้องหมั่นเข้าไปหาผู้รู้ภายในคือพระธรรมกายด้วยวิธีการหยุดใจที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ เพื่อแสวงหาความรู้แจ้งที่เกิดจากปัญญาอันบริสุทธิ์ แล้วเราจะเข้าถึงผู้รู้แจ้งภายใน และจะได้รับคำตอบที่ถูกต้องสมบูรณ์ ปัญหาต่างๆ ที่สงสัยก็จะหมดไป

*พระลัมมาลัมพทุทธเจ้าตรัสไว้ใน โมหสูตร ว่า

“นตถญโฆ เอกธมฺโมปิ	เยเนวํ นิวุตา ปชา
สัสนนฺติ อโหเรตฺตํ	ยถา โมเหเน อวฺภูฏา
เย จ โมหํ ปหนฺตฺวาน	ตโมกฺขนนฺธํ ปทาลยฺ
น เต ปุน สัสนนฺติ	เหตุ เตสํ น วิชฺชติ

ธรรมอื่นแม้อย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นเหตุให้หมู่สัตว์ถูกรรณนั้นหุ้มท้อ แล้วท่องเที่ยวไปสิ้นกาลนาน เหมือนหมู่สัตว์ผู้ถูก

พระอริยเจ้า

๕๐๘

โมหะหุ้มท้อแล้ว ไม่มีเลย ส่วนพระอริยสาวกเหล่าใด ละ
โมหะแล้ว ทำลายกองแห่งความมืดได้แล้ว พระอริยสาวก
เหล่านั้นย่อมไม่ท่องเที่ยวไปอีก เพราะอวิชชาอันเป็นต้นเหตุ
แห่งสงสาร ย่อมไม่มีแก่พระอริยสาวกเหล่านั้น”

โลกนี้ถูกอวิชชา คือความไม่รู้แจ้งเห็นจริง ในชีวิตห่อหุ้ม
เอาไว้ เหมือนเวลาที่เรารเดินเข้าไปในห้องมืดๆ ไม่มีแสงสว่าง
จากภายนอก หรือมีก็เป็นเพียงแสงที่สลัวๆ เลือนๆ ลางๆ ทำให้
มองไม่เห็นวัตถุต่างๆ ที่อยู่ภายใน ความมืด คืออวิชชาได้ห่อหุ้ม
จิตใจของมนุษย์ไว้ ปิดบัง เห็น จำ คิด รู้ เอาไว้หมด แล้วเอา
ความโลภ ความโกรธ ความหลงเข้ามาใส่ ให้หลงไหล เพลิดเพลิน
เดินตามทางของพญามาร ที่คอยส่งกิเลสเข้ามาบังคับ เอิบอาบ
ซึมซาบ ปนเป็น สวมซ้อน ร้อยไล่ ทำให้ต้องเวียนวนอยู่ใน
สังสารวัฏเรื่อยไป อย่างไม่มีที่สิ้นสุด

การตายแล้วเกิด เกิดแล้วตาย มีภพชาติมาขวางกั้น
ความทรงจำของเรา ทำให้ไม่รู้ว่า เราเกิดมาจากไหน เกิดมาทำไม
ตายแล้วจะไปไหน ไม่รู้จุดหมายปลายทางของชีวิต เหมือนเวลา
ที่เราเดินหลงทางอยู่ในป่าใหญ่ ไม่เห็นเดือนเห็นตะวัน หา
ทางออกไม่เจออย่างนั้น แต่ความหลงในชีวิตเป็นอันตราย และ
เป็นภัยร้ายแรงกว่าการเดินหลงป่าหรือหลงทางมากมายนัก
เพราะเป็นเหตุให้ต้องทนทุกข์ทรมานในสังสารวัฏอีกยาวนาน

พระอริยเจ้า

๕๐๕

โมหะคือความหลงได้ห่อหุ้มสัตว์โลกไว้ จึงเป็นสิ่งที่เราจะต้องสลัดให้หลุด เหมือนออกจากที่มืดไปสู่ที่แจ้ง ไปสู่แสงสว่างแห่งธรรมให้ได้

ส่วนพระอริยสาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า ท่านละโมหะได้แล้ว ทำลายขันธ์แห่งความมืดได้แล้ว จึงไม่ต้องท่องเที่ยวไปอีก อวิชชาอันเป็นต้นเหตุแห่งสงสาร ก็ถูกท่านตัดขาด ตัดภพตัดชาติ ไม่ต้องเวียนว่ายตายเกิดกันอีกต่อไป พระอริยเจ้าก็คือผู้เข้าถึงกายธรรม ตั้งแต่กายธรรมพระโสดาบันเป็นต้นไป ได้เป็นโสดาบันบุคคล หมายถึงผู้ถึงกระแสพระนิพพานแล้ว ตัดขาดจากสังโยชน์เบื้องต้น ๓ ประการ คือ ลักกายทิฏฐิ ความเห็นเป็นเหตุให้ถือตัวถือตน วิจิกิจฉา ความลังเลสงสัยในพระรัตนตรัย สลัลพตปรามาส การถือมั่นในศีลพรตที่เป็นความเชื่อผิดๆ ก็หลุดหมด มาเกิดอีกอย่างมากมายไม่เกิน ๗ ชาติ ก็จะได้บรรลุนิพพานเป็นพระอรหันต์

พระอริยเจ้าที่มีคุณธรรมสูงขึ้นไปอีก คือ พระสกทาคามี หมายถึงพระอริยเจ้าผู้มาสู่โลกนี้อีกเพียงครั้งเดียวเท่านั้น ก็จะเข้าสู่นิพพาน ท่านขจัดสังโยชน์เบื้องต้น ๓ อย่างได้หมด มีศีลบริสุทธิบริบูรณ์ รากะ โทสะ โมหะ ก็เบาบางลงมาก หากเป็นพระอนาคามี คือผู้ที่ไม่ต้องมาสู่โลกนี้อีกแล้ว สามารถกำจัดกามราคะนุสัย ปฏิฆานุสัยได้หมดสิ้น เมื่อละโลกไปแล้ว ก็ไปเสวยสุขในพรหมโลกชั้นสุทธาวาส ตามกำลังความแก้ถอนของ

พระอริยเจ้า

๕๑๐

อินทรีจากนั้นก็บำเพ็ญเพียรต่อไปเพื่อให้ได้เข้าถึงอายตนิพพาน

สำหรับพระอรหันต์นั้น คือผู้สมบูรณ์ด้วยศีล สมาธิ ปัญญา
กำจัดสังโยชน์เบื้องสูงได้ คือ รูปราคะ อรูปราคะ มานะ อุทธัจจะ
และอวิชชา คือความไม่รู้ในอริยสัจ ๔ ท่านรู้แจ้งแทงตลอดหมด
สังโยชน์เบื้องต่ำเบื้องสูงหลุดหมด ลั่นเชื้อไม่เหลือเศษ ห่างไกล
จากอาสวกิเลสทั้งมวล เป็นสอุปาทิเสสนิพพาน คือดับกิเลส แต่
เบญจขันธ์ของท่านยังอยู่ เมื่อละโลกไปแล้วก็เข้าสู่อายตนิพพาน
ซึ่งเป็นอุปาทิเสสนิพพาน ดับขันธ์หมด ไม่ต้องเวียนว่าย
ตายเกิดกันอีกต่อไป

พวกเราทั้งหลายมีเป้าหมายที่จะหลุดจะพ้นเหมือนอย่าง
พระอริยเจ้าผู้รู้ทั้งหลายเหล่านั้น แล้วการที่จะหลุดจะพ้น จะเข้า
สู่ทางของพระอริยเจ้าได้นั้น ใจต้องหยุดนิ่งอยู่ที่ศูนย์กลางกาย
ฐานที่ ๗ ให้ได้ เพราะตรงนี้เป็นที่เดียวที่จะเป็นต้นทางไปสู่
อายตนิพพาน ถ้าใครเอาใจมาหยุดนิ่งอยู่ตรงฐานที่ ๗ ตรงนี้
ชีวิตจิตใจของคนนั้นจะเปลี่ยนไปในทางที่เจริญขึ้น จะประสบ
ความสุขความสำเร็จในชีวิต

เพราะฉะนั้น ศูนย์กลางกายนี้สำคัญที่สุด จะเปลี่ยนแปลง
ชีวิตสัตว์โลกทั้งหลายให้เจริญขึ้น ให้วิวัฒนาการต่อไป จน
กระทั่งถึงอายตนิพพาน หลุดพ้นจากการถูกครอบงำด้วยกิเลส

พระอริยเจ้า

๕๑๑

อาสวะต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นโลภะ โทสะ โมหะ หรืออวิชชา ที่นอน
เนื่องอยู่ในจิตใจมาเป็นเวลายาวนาน จะถูกขจัดให้หลุดร่อนออก
ไปหมด ด้วยใจที่หยุดนิ่งอย่างเดียว

ถ้าหยุดใจได้สนิท จะยกฐานะจากความเป็นคน มาเป็น
มนุษย์ ผู้มีใจสูง คำว่า คน แปลว่าผู้ที่ยังวนอยู่ในบ่วงแห่งมาร
ทำให้ไม่รู้อะไรไปตามความเป็นจริง มารเอากิเลสเอาอาสวะ
มาใส่ในใจ แล้วคน ใหวนติดอยู่ในบ่วงของมาร คือติดอยู่ใน
รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส ธรรมารมณ์ ผู้รู้ท่านจะเอาใจหยุดนิ่งไว้
แต่เดิมท่านก็เป็นผู้ไม่รู้เหมือนอย่างพวกเรานี้แหละ พอใจหยุดได้
ก็เรียกว่า บุคคล หมายถึงผู้พ้นจากอาจณ จากของเน่า จาก
บ่วงของมารได้ในระดับหนึ่งแล้ว พอเอาใจหยุดได้ถูกส่วนก็
เปลี่ยนแปลง เป็นโคตรภูบุคคล เป็นผู้มีความเห็นแจ้ง จน
กระทั่งครอบงำทำลายบ่วงของมารได้มากยิ่งขึ้น ถึงธรรมกาย-
โคตรภูก็เป็นโคตรภูบุคคล

พอถึงธรรมกายโคตรภูบุคคล ก็พ้นจากความเป็นมนุษย์
พ้นจากความเป็นทิพย์ พรหม อรูปพรหม ผู้รู้ท่านหยุดอย่างนี้
ไปเรื่อยๆ ไปตามลำดับ กระทั่งชำระให้บริสุทธิ์ไปเรื่อยๆ ไม่ช้าก็
เข้าถึงความเป็นพระอริยบุคคล คือผู้เจริญแล้ว หลุดร่อนจาก
กิเลสอาสวะต่างๆ มีความเจริญเต็มที่ เป็นพระโสดาบัน พระ-
สกทาคามี พระอนาคามี พอท่านหยุดอยู่อย่างนั้น จนกระทั่งจิต

พระอริยเจ้า

๕๑๒

สะอาดบริสุทธิ์ ตัดสังโยชนเบื้องต่ำ เบื้องสูงได้ กิเลสหลุดหมด
เข้าถึงความเป็นพระอรหันต์ เข้าถึงความบริสุทธิ์บริบูรณ์

หนทางแห่งความบริสุทธิ์ที่จะไปสู่ความเป็นพระอริยเจ้านี้
เป็นหนทางแห่งการเปลี่ยนแปลงที่ยิ่งใหญ่ ถ้าหากว่าเอาใจมา
หยุดนิ่งอยู่ที่ฐานที่ ๗ ตรงนี้แล้ว ไม่ว่าจะนั่ง จะนอน จะยืน
จะเดิน ก็ให้หยุดอยู่ตรงนี้ไว้ เราจะเปลี่ยนจากความเป็นคน
เป็นมนุษย์ มาเป็นโคตรภูบุคคล เป็นอริยบุคคล เป็นอริยเจ้า
เข้าไปอย่างนี้ หยุดไปตามลำดับ เป็นอันหนึ่งอันเดียวกับธรรมกาย
เราคือธรรมกาย ธรรมกายคือเรา ถ้าเป็นอย่างนี้ได้แล้ว จะเห็น
พระนิพพาน

เพราะฉะนั้น พระนิพพานไม่ใช่เห็นกันง่ายๆ แล้วการที่
เข้าไปถึงพระพุทธรเจ้าได้ ใจต้องสะอาดบริสุทธิ์จริงๆ เห็นกาย
ในกายเข้าไปตามลำดับจนกระทั่งเข้าถึงธรรมกายอรหัตต์ ดังนั้น
ถึงธรรมกายเมื่อไร ก็จะได้เห็นพระพุทธรเจ้าเมื่อนั้น เห็นท่านได้
ชัดเจนทีเดียว กายท่านใสเป็นแก้ว ใสเป็นเพชร มีรัศมีสว่างไสว
ยิ่งกว่าดวงอาทิตย์ยามเที่ยงวัน เป็นธรรมอันละเอียด เห็นแล้ว
ก็ชุ่มชื่นใจ เบิกบานใจ มีธรรมปิติเกิดขึ้น

เพราะฉะนั้น เราต้องทำความเข้าใจในจุดประสงค์
ของการมาเกิดให้ดีกว่า เราจะมาสั่งสมบุญบารมี เพื่อไปสู่นิพพาน

พระอริยเจ้า

๕๑๓

มาชำระกาย วาจา ใจ ให้สะอาดบริสุทธิ์เพิ่มมากขึ้นไปเรื่อยๆ จึงไม่ควรประมาทในการดำเนินชีวิต มีคำโบราณที่ท่านสอนเอาไว้ว่า “น้ำขึ้นให้รีบตัก” โบราณท่านให้ดูธรรมชาติใกล้เคียงว่า เวลาน้ำลง ไปตักแล้วมีแต่โคลนตม ตักก็ไม่ได้เต็มเม็ดเต็มหน่วย ถ้าตักตอนที่น้ำขึ้น เราจะได้น้ำที่ใสสะอาด จะเอามาอาบ มาดื่ม เอามาใช้อะไรต่างๆ จะได้เต็มที่ น้ำขึ้นให้รีบตักมีความหมายอย่างนี้ ถ้าหมายเอาทางโลกก็คือ ในขณะที่เรากำลังกายที่สมบูรณ์แข็งแรง ต้องตั้งหน้าตั้งตาทำมาหากินในทางสุจริต

ในทางธรรมในขณะที่เรายังอยู่ในวัยหนุ่มวัยสาว หูตายังดี อวัยวะต่างๆ ยังแข็งแรง เป็นสิ่งที่พอเหมาะ ที่เราจะรีบตักตวง ล้างสมบุญบาปมาให้เต็มที่ ไม่ใช่เอาหูที่ยังดีอยู่ไปฟังในสิ่งที่ไร้สาระ แต่ควรที่จะเอามาฟังธรรมะ ที่เป็นเครื่องชำระจิตใจให้สะอาดบริสุทธิ์ ให้ผ่องใส ถ้าเราจะเอาหูที่ใช้การไม่ได้แล้วไปตักตวงบุญ ซึ่งก็อยู่ในช่วงวัยชรา คือช่วงที่น้ำลงแล้ว จะฟังธรรมก็ไม่ถนัด จะมองพระผู้เป็นเพื่อนาบุญก็มองไม่ค่อยชัด จะทำอะไรก็ซุกซนไปหมด ทำให้หนทางพระนิพพานต้องห่างไกลออกไปอีก

ถ้าเรายังหนุ่มยังสาว กำลังวังชายังแข็งแรงอยู่ เราได้ใช้สิ่งนี้ให้เป็นประโยชน์ต่อการสร้างบาปมี อย่างนี้จึงจะถูกหลักธรรมของคนโบราณที่ว่า “น้ำขึ้นให้รีบตัก” คือตักตวงบุญบาปมาให้ได้เต็มที่ แล้วเราจะจากโลกนี้ไปอย่างผู้มีชัยชนะ แม้ยัง

พระอริยเจ้า

๕๑๔

ไม่หลุดพ้นจากกิเลสอาสวะ ไปสู่อายตตนิพพานไม่ได้ เราจะได้
พักกลางทาง คือมีสุคติโลกสวรรค์เป็นที่ไป พอถึงเวลาก็กงมา
สร้างบารมีกันต่อ

เพราะฉะนั้น ให้ทุกท่านใช้วันเวลาที่ผ่านไปให้เกิด
ประโยชน์มากที่สุด ด้วยการฝึกฝนใจให้หยุดนิ่งให้ได้ทุกๆ วัน
จนกว่าจะเข้าถึงพระธรรมกาย มีพระรัตนตรัยภายในเป็นที่พึ่ง
ที่ระลึกกันทุกๆ คน

